

Владан Петров

Правни факултет, Универзитет у Београду

“СЛУЧАЈ ТОМИЋ“: ПРЕИСПИТИВАЊЕ ПОСЛАНИЧКОГ ИМУНИТЕТА НЕПОВРЕДИВОСТИ

Сажетак

У овом раду, аутор, подстакнут последњим случајем примене имунитета у нашој уставној пракси, поставља две хипотезе. Прва је да посланичке имунитете у Републици Србији треба преиспитати. Друга је да имунитет неповредивости мора опстати као елемент правног положаја посланика, али да га треба редефинисати тако да више одговара савременим условима у којима функционише представничка демократија. Ослањајући се на ставове у новијој теорији уставног права, као и на поједина узорита решења из упоредног права, аутор закључује да би имунитет неповредивости требало редефинисати тако да он штити од сваког лишења слободе, али да временски буде ограничен на трајање скупштинског заседања. Посебну пажњу аутор скреће на неопходност утврђивања прецизнијих критеријума за одлучивање о укидању ове врсте имунитета у сваком конкретном случају.

Кључне речи: имунитет неповредивости, распуштена скупштина, лишење слободе, притвор, задржавање, обим имунитета, временско дејство имунитета, уставно редефинисање имунитета.

1. ПРЕИСПИТИВАЊЕ ИМУНИТЕТА НЕПОВРЕДИВОСТИ НА ДНЕВНОМ РЕДУ?

„Да би заступници народа уживали неповредивост они не смеју да буду прогоњени од било које посебне власти; ниједна одлука их не би смела погодити уколико не долази од власти која је

једнака њиховој. А власти такве природе нема. Постоји само једна власт која је виша од представника народа, а то је народ сам (...) Ако не би поштовали ове принципе, ви ћете законодавно тело учинити зависним о нижој власти и ова да би га распустила треба само да ухапси сваког члана законодавног тела (...) Требало би изјавити да заступник народа може бити прогоњен по суду, једино ако законодавно тело својим актом изјави да има места оптужби.”¹⁾ Ово су речи Максимилијана Робеспјера, једног од вођа Француске револуције, који је стао у одбрану једног народног представника јуна 1790, поставивши том приликом основу посланичког имунитета неповредивости. Ту основу чине два начела: народна сувереност и подела власти. Оба начела и данас се сматрају конститутивним елементима владавине права. Ипак, имунитет неповредивости посланика, који је одувек имао својих противника, не стоји тако чврсто.²⁾

Имунитет неповредивости који, најшире одређено, спречава притварање или лишење слободе, као и кривично гоњење посланика (у току трајања мандата) без одобрења скупштине и покрива његову ванскупштинску делатност, напушта се или знатно сужава (садржински и временски) у појединим старим демократијама. У Француској, на пример, уставном ревизијом од 1995, имунитет неповредивости је значајно ограничен. За кривично гоњење посланика није потребно тражити одобрење дома чији је овај члан. Посланици могу бити гоњени за сва дела као и обични грађани, осим оних која штите имунитет неодговорности. Такође, за притвор, односно за свако лишење слободе, не тражи се претходно одобрење дома. Довољно је одобрење Бироа Парламента.³⁾ Оно није потребно у случају флагрантног деликта или уколико је донета правноснажна пресуда против посланика. Дом може наредити суспензију притвора, лишења слободе или гоњења, али само док траје заседање.⁴⁾

У новим, још недовољно учвршћеним демократијама јачају захтеви за преиспитивањем обима и временског дејства имунитета неповредивости. Таква потреба постоји и у Србији, што је потвр-

1) Наведено према: Владан Петров, *Парламентарно право*, Правни факултет Универзитета у Београду, Београд, 2010, стр. 88.

2) Види о посланичким имунитетима у новијој српској литератури: Ирена Пејић, *Парламентарно право*, Правни факултет Универзитета у Нишу, Ниш, 2011, стр. 73-81; Владан Петров, „Редефинисање посланичког имунитета на дневном реду у Републици Србији“, *Правна Ријеч*, Удружење правника РС, Бања Лука, бр. 27/2011, стр. 173 – 181.

3) Биро Парламента је колегијални орган који има овлашћења у вези с председавањем седницама и организовањем парламентарних служби.

4) Види: Pierre Avril, Jean Gicquel, *Droit parlementaire*, Montchrestien, Paris, 2004, p. 51-53.

дио и последњи случај хапшења народног посланика распуштене скупштине, у фебруару ове године. Народни посланик Драган Томић лишен је слободе у тренутку када је Народна скупштина била распуштена упркос томе што се позвао на имунитет. У јавности су се том приликом поставила два питања. Прво, да ли народног посланика распуштене скупштине штити имунитет? Друго, ако је одговор на прво питање потврдан, да ли посланик може бити лишен слободе пре него што је Скупштина донела одлуку о укидању имунитета? У листу *Политика* дали смо одговоре на оба питања у скраћеној верзији.⁵⁾ Имајући у виду значај посланичког имунитета неповредивости и неопходност његовог преиспитивања, поготово начина на који је он уређен у Уставу Србије од 2006, даћемо садржајнији одговор.

2. ДА ЛИ ИМУНИТЕТ ШТИТИ ПОСЛАНИКА РАСПУШТЕНЕ СКУПШТИНЕ?

Распуштање скупштине је престанак мандата представничког тела пре истека легислатурног периода. У теорији, највише спорова изазива правна природа акта о распуштању. Питање је да ли распуштена скупштина престаје да постоји објављивањем акта о распуштању или наставља да „живи“ до конституисања нове. Ово питање није чисто теоријског карактера, јер од одговора зависи да ли распуштена скупштина може или не може да обавља одређене послове из своје надлежности. Постоје различита теоријска схватања о правној природи акта о распуштању скупштине,⁶⁾ али најбоље је кад ову дилему разреши сам устав. Дакле, устав може одредити у којим случајевима и под којим условима распуштена скупштина може обављати одређене послове.

Устав Србије од 1990, познат по сажетости и језгровитости израза, није садржао норму којом се решава дилема о правној природи распуштене скупштине. Ту уставну празнину попунио је Устав Србије од 2006. Према члану 109. ставу 7. Устава, „Народна скупштина која је распуштена врши само текуће или неодложне послове, одређене законом. У случају проглашења ратног или ванредног стања поново се успоставља њена пуна надлежност, која траје до окончања ратног, односно ванредног стања.” Закон о Народној скупштини од 2010. извршио је одређено прецизирање нео-

5) Владан Петров, *Случај Томић: Устав није прекршен*, <http://www.politika.rs/rubrike/Pogledi-sa-strane/Slucaj-Tomic-Ustav-nije-prekrsen.sr.html>, 10/05/2014.

6) Види: Владан Петров, “Распуштање парламента”, *Права човека*, Human Rights – Биро за заштиту слобода и права, Београд, бр. 1-2/2004, стр. 9-37.

дложних и текућих послова. У случају распуштања, Народна скупштина, односно надлежни одбор Народне скупштине врши само текуће или неодложне послове, а нарочито: 1) решавање мандатно-имунитетских питања; 2) остваривање међународне сарадње у складу са овим законом; 3) поједине случајеве решавања материјално-статусних питања народних посланика и других изабраних и именованих лица; 4) ако су везани за законски рок или то налажу потребе државе (члан 52. Закона). Према томе, Устав и Закон недвосмислено су решили дилему у корист схватања да распуштена скупштина не престаје да постоји. То је само Скупштина „ограниченог капацитета“ у погледу послова које може да обавља. Изузетно, у случају проглашења ратног или ванредног стања, распуштена скупштина, вољом Устава, добија изнова „пун капацитет“ („пуну надлежност“).

Наведена решења Устава и Закона довољна су за закључак да распуштање Скупштине не подразумева аутоматски престанак мандата народних посланика, самим тим, ни заштите коју они уживају. При том, за примену правила о посланичком имунитету није опредељујуће то да ли распуштена скупштина ефективно ради или не. Докле год лице ужива статус народног посланика, њега штити и посланички имунитет. Сваку сумњу у исправност овог закључка отклања Устав у члану 101. ставу 6. у којем стоји да „потврђивањем мандата две трећине народних посланика престаје мандат претходног сазива Народне скупштине“. Дакле, имунитет штити народног посланика распуштене скупштине све док она не престане да постоји потврђивањем мандата нових народних посланика, тј. конституисањем новог скупштинског сазива. Према томе, у моменту хапшења народни посланик Драган Томић имао је право да се позове на имунитет.

3. ДА ЛИ ИМУНИТЕТ НЕПОВРЕДИВОСТИ ШТИТИ ПОСЛАНИКА ОД СВАКОГ ЛИШЕЊА СЛОБОДЕ ИЛИ САМО ОД ПРИТВОРА?

У Томићевом случају, као највише спорно поставило се питање да ли имунитет штити посланика од сваког лишења слободе или само од притвора. Наизглед, питање на које је једноставно дати потврдан одговор. Довољно је узети у обзир две ствари. Прво, општу дефиницију имунитета неповредивости.⁷⁾ Овај имунитет је

7) Види: Michel de Villiers, Armel Le Divellec, *Dictionnaire du droit constitutionnel*, Sirey, Paris, 2013, p. 184.

сметња за хапшење и покретање кривичног или другог поступка у коме посланик може бити лишен слободе. „Без пристанка парламента, парламентарца не може бити лишен слободе нити се против њега може водити кривични поступак. Смисао је овог имунитета да се парламентарцу јамчи слобода од хапшења (*freedom of arrest*).“⁸⁾ Друго, имунитет неповредивости своје оправдање налази у класичном схватању начела поделе власти. Извршна и судска власт не смеју се мешати у законодавну. Законодавна власт има не само материјалну супрематију у односу на друге две, већ је и неповредива јер представља носиоца суверености, тј. народ. „Парламент не може допустити да његови чланови буду без његовог знања и сагласности онемогућавани у вршењу своје и, самим тим, његове функције. Такво онемогућавање би могло да води паралисању рада парламента од стране извршних органа – и тиме неоправданом јачању њиховог утицаја, јачању које не би било у складу с местом и положајем ових органа итд.“⁹⁾ Дакле, имунитет неповредивости штити посланика као члана народног представништва од могућих злоупотреба извршне и судске власти.

Оба аргумента не стоје тако чврсто. Кад је реч о првом аргументу, он се може лако оспорити тврдњом да не постоји општа дефиниција имунитета неповредивости. Имуитет неповредивости није општеприхваћен институт. Има земаља које га не познају (Холандија), као и оних у којима се овај имунитет односи само на грађански поступак (УК и друге земље британске правне традиције). У земљама у којима је овај имунитет шире постављен, постоје велике разлике у регулативи.¹⁰⁾ Венецијанска комисија констатује да нема општег, односно заједничког модела (*common model*) и да „постоји велика разноврсност у погледу тога од чега су они (посланици, В. П.) заштићени и које врсте кривичних дела ова заштита покрива.“¹¹⁾ Кад нема општег модела у упоредном праву, општа дефиниција у теорији је од мале практичне вредности. Од ње се може поћи, али само уз свест о бројним изузецима који сасвим замагљују, па чак и доводе у питање основно правило.

8) Ратко Марковић, *Уставно право*, Правни факултет Универзитета у Београду, Београд, 2012, стр. 301.

9) Миодраг Јовичић, *Одговорност носилаца јавних функција*, Демократија и одговорност, изабрани списи, књига I, Правни факултет Универзитета у Београду, Службени гласник, Београд, 2006, стр. 240.

10) Види: Marc Van der Hulst, *The Parliamentary Mandate*, Inter-Parliamentary Union, Geneva, 2000, p. 78 – 93.

11) Venice Commission, Report on the Scope and Lifting of the Parliamentary Immunities, CDL-AD(2014)11, p. 18; [http://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD\(2014\)011-e](http://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD(2014)011-e), 10/05/2014.

Кад је реч о другом аргументу, класично схватање начела поделе власти давно је напуштено како у теорији, тако и у пракси. Модерна представничка демократија, поготово у земљама са озбиљном традицијом владавине права, готово да не познаје опасност од злоупотреба извршне и судске власти усмерених према законодавној власти. Може се рећи да су у скупштини још увек до некле потенцијално угрожени посланици опозиције. Ипак, независно судство је, у великој мери, чврста брана од злоупотреба извршне власти и скупштинске већине. Што је судство више независно, то је могућност недозвољених притисака извршне власти мања, а самим тим и потреба за имунитетском заштитом посланика.

Дакле, изнета аргументација „за“ и „против“ имунитета неповредивости тешко да би могла бити од веће помоћи при давању одговора на питање да ли је народни посланик Драган Томић могао бити задржан. Одговор се добија анализом одговарајућих норми Устава Србије од 2006.

Према члану 103. ставу 3. Устава, „народни посланик који се позвао на имунитет не може бити притворен, нити се против њега може водити кривични или други поступак у коме се може изрећи казна затвора, без одобрења Народне скупштине“. Из ове одредбе произлази следеће. Прво, имунитет штити посланика од притварања. Друго, имунитет штити посланика од вођења кривичног или другог поступка у коме се може изрећи казна затвора. Треће, да би имунитет штитио посланика, он се на њега мора позвати. Четврто, имунитет се може укинути одлуком Народне скупштине.

Према члану 103. ставу 4. Устава, „народни посланик који је затечен у извршењу кривичног дела за које је прописана казна затвора у трајању дужем од пет година може бити притворен без одобрења Народне скупштине“. Ова уставна одредба је изузетак од правила да имунитет увек штити посланика. На случај Драгана Томића, овај изузетак се не односи. Томић није био затечен у извршењу кривичног дела за које је прописана казна затвора у трајању дужем од пет година. Дакле, он није могао бити притворен без одобрења Народне скупштине. То, међутим, не значи да је у овом случају Устав прекршен, као што су тврдили Томићев адвокат и један број посланика у скупштинској расправи о укидању имунитета. Они су сматрали да је Устав прекршен, јер је посланик притворен пре него што се Скупштина изјаснила о укидању имунитета.

Посланик Томић није био притворен пре него што му је Скупштина укинула имунитет, већ после тога. Пре седнице Скупштине на којој је одлучено да овом посланику буде укинут имунитет, надлежни суд није донео одлуку о притварању. Без судске одлуке нема

притвора. То јасно стоји у члану 30. ставу 1. Устава, који дефинише притвор: „Лице за које постоји основана сумња да је учинило кривично дело може бити притворено само на основу одлуке суда, ако је притварање неопходно ради вођења кривичног поступка“. Посланик Томић је био лишен слободе и задржан, али је о његовом задржавању одлучио надлежни тужилац на основу Законика о кривичном поступку (члан 294). Задржавање осумњиченог, о којем одлучује јавни тужилац или по његовом одобрењу полиција, није исто што и притварање, о којем одлучује суд. Задржавање осумњиченог је облик лишења слободе без одлуке суда. Устав одређује да „лице лишено слободе без одлуке суда мора без одлагања, а најкасније у року од 48 часова, бити предато надлежном суду, у противном се пушта на слободу“ (члан 29. став 1). Томић је био задржан, али не и притворен. Позивајући се на имунитет, он није могао спречити хапшење и задржавање, али привремено јесте притварање. По окончању поступка, када му је Скупштина укинула имунитет, Томић је притворен, односно суд је донео одлуку о одређивању притвора. Да је Скупштина одлучила супротно, Томић не би био притворен, већ пуштен на слободу.

Према одредби члана 103. става 3. Устава, имунитет неповредивости је привремена, отклоњива сметња за притварање посланика, али не и за његово задржавање до изјашњења Скупштине, односно најдуже 48 сати од доношења решења о задржавању. Ова одредба је јасна и не даје повод за примену друге врсте тумачења осим језичког и системског, у делу који се односи на члан 30. Устава (дефиниција притвора). Телеолошком, тј. циљном тумачењу овде нема места. Тврдити да је циљ имунитета неповредивости да увек штити посланика од сваког лишења слободе, а не само од притвора нема своје упориште ни у савременој уставној теорији ни у упоредном праву. Према томе, имунитет неповредивости, како је дефинисан у Уставу, штити посланика само од притвора, али не и од других облика лишења слободе (на пример, задржавање према ЗКП-у).

Друго је питање да ли је важеће уставно решење о обиму имунитета неповредивости народног посланика добро или није. Очигледно је да постоји потреба за преиспитивањем дефиниције имунитета из члана 103. става 3. Устава. Евентуално редефинисање имунитета неповредивости захтевало би промену ове уставне одредбе. Та промена могла би да иде у два правца: један би био даље сужавање имунитета неповредивости, - што би пратило савремену тенденцију у упоредном праву -, а други, проширивање обима заштите тако да се имунитет односи на свако лишење сло-

боде, а не само на притвор. Оба правца редефинисања имунитета међусобно се не искључују.

4. КАКО РЕДЕФИНИСАТИ ИМУНИТЕТ НЕПОВРЕДИВОСТИ У УСТАВУ?

Обе врсте посланичких имунитета, неодговорност и неповредивост, у битним елементима, дефинисане су Уставом. Дакле, у нашем праву посланички имунитети су уставне категорије. У јуну 2011. године тадашња власт у Србији, наводно по „упутствима“ Европске комисије, изашла је у јавност са намером да укине имунитет неповредивости. Поједини носиоци власти мислили су да је за то довољна промена Закона о Народној скупштини. Пошто свако редефинисање посланичких имунитета захтева промену Устава, та идеја је, после извесног периода, нестала са јавне сцене. Ипак, с времена на време, у политичкој и широј јавности могу се чути приговори упућени институту посланичких имунитета. На удару су обе врсте имунитета, а нарочито имунитет неповредивости. Истиче се да су имунитети посланика привилегије које повређују начело једнакости грађана пред законом и да служе посланицима као „параван“ за њихово бахато, често криминално понашање.

Већина приговора усмерених на укидање посланичких имунитета потичу од оних који не познају прави смисао овог института. Заборавља се да имунитети не служе, или бар не би требало да служе, посланицима као приватним лицима. Они штите посланике од потенцијалних злоупотреба, неоснованих напада и гоњења. Тиме се обезбеђује ауторитет скупштине.¹²⁾ С друге стране, као што се мења представничка демократија, тако се мењају и поједини њени институти. Посланичке имунитете, у оба главна облика, треба преиспитати. Основано је питање да ли имунитет неодговорности посланика, који штити слободу говора у скупштини, треба да буде апсолутан, тј. садржински неограничен као што је то још увек у многим земљама, укључујући и Србију. Још је више спорно где су границе имунитета неповредивости и да ли га можда треба сасвим укинути. „Аргумент је да је такав имунитет мање неопходан у демократским системима који су достигли одређени ниво зрелости и стабилности, у којима су политичке функције чланова парламента адекватно заштићене на друге начине и у којима постоји мали или

12) У домаћој литератури, тај закључак је недвосмислено изнео Јанко Таховић у до данас непревазиђеном чланку на српском језику о посланичким имунитетима. Види: Јанко Таховић, „Парламентарни имунитети“, *Анали Правног факултета у Београду*, Београд, бр. 2/1953, стр. 157 – 181.

никакав страх од непримерених притисака од стране егзекутиве и судова на чланове парламента. Насупрот томе, сматра се да су правила о парламентарном имунитету још увек неопходна у новим демократијама, које се још нису сасвим ослободиле од ауторитарне прошлости и у којима постоји оправдан разлог за страх да ће власт подносити лажне оптужбе против политичких противника и да су судови можда под политичким притиском. Истовремено, нове демократије су често највише изложене политичкој корупцији и злоупотреби имунитета од стране екстремних парламентарца што представља претњу самој демократији. Стога постоји парадокс парламентарног имунитета – он може подједнако служити да подстиче и поткопава демократски развој¹³⁾.

Имајући у виду мишљење Венецијанске комисије, али и нашу уставну праксу, поготово „случај Томић“, који смо у овом раду анализирали, чини се да би евентуална промена Устава у делу који се односи на имунитет неповредивости могла да буде извршена тако да се обим заштите прошири на све облике лишења слободе, али да се временски ограничи на период трајања скупштинских заседања. Прво, правна свест и политичка култура у Србији још увек нису на таквом нивоу да би се могло ићи на укидање имунитета неповредивости. То би био сувише радикалан и за наше прилике неодговарајући потез. Друго, имунитет неповредивости би, без икаквог двоумљења, штитио посланике од сваког лишења слободе до његовог укидања. Треће, имунитет би штитио посланика за време заседања Скупштине. У периодима између заседања, за лишење слободе или гоњење посланика не би било никаквих препрека, односно не би се тражило одобрење Скупштине.

Дакле, постојећа одредба Устава (члан 103. став 3) могла би се изменити да отприлике гласи: „У току заседања Народне скупштине, народни посланик који се позвао на имунитет не може бити лишен слободе, нити се против њега може водити кривични или други поступак у коме се може изрећи казна затвора, без одобрења Народне скупштине.“ Да овакву одредбу имамо тренутно у Уставу, народни посланик Драган Томић не би смео бити лишен слободе, односно задржан. С друге стране, заштита посланика била би ограничена на период када Скупштина ефективно ради. Оваквим уставним решењем било би истовремено постигнуто да се обим заштите прецизније одреди, садржински чак и прошири, али да се временско дејство имунитета ограничи.

13) Venice Commission, Report on the Scope and Lifting of the Parliamentary Immunities, CDL-AD(2014)11, p. 6-7; [http://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD\(2014\)011-e](http://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD(2014)011-e), 10/05/2014.

Горе је изнето једно од могућих решења за редефинисање имунитета неповредивости. О адекватном обиму имунитета треба пажљиво размислити. Дакле, могуће су и друге опције. Оно што сигурно не сме да се доводи у питање јесте опстанак имунитета неповредивости. У нашим приликама, овај имунитет има и даље снажан *raison d'être*.

Питање од кључног значаја за употребу имунитета неповредивости је адекватно регулисање поступка за његово укидање и утврђивање довољно прецизних критеријума којима Скупштина треба да се руководи при одлучивању о укидању посланичког имунитета у конкретном случају. Премда је то материја парламентарног пословника, а не устава, имунитет се, у великој мери, обесмишљава уколико не постоје довољно јасни и прецизни критеријуми за одлучивање о његовом укидању. У важећем скупштинском пословнику није учињен ни покушај да се ови критеријуми одреде, што је даје простора за врло неуједначено поступање Скупштине у истим или сличним случајевима, као и за њено арбитрерно одлучивање. То је, међутим, питање које заслужује посебну расправу.

ЛИТЕРАТУРА

- Avril, Pierre / Gicquel, Jean: *Droit parlementaire*, Montchrestien, Paris, 2004.
- De Villiers, Michel / Le Divellec, Armel: *Dictionnaire du droit constitutionnel*, Sirey, Paris, 2013.
- Јовичић, Миодраг, *Одговорност носилаца јавних функција*, Демократија и одговорност, изабрани списи, књига I, Правни факултет Универзитета у Београду, Службени гласник, Београд, 2006.
- Марковић, Ратко: *Уставно право*, Правни факултет Универзитета у Београду, Београд, 2012.
- Монтескје, Шарл: *О духу закона*, Завод за уџбенике, Београд, 2011.
- Пејић, Ирена: *Парламентарно право*, Правни факултет Универзитета у Нишу, Ниш, 2011.
- Петров, Владан: „Распуштање парламента“, *Права човека*, Human Rights – Биро за заштиту слобода и права, Београд, бр. 1-2/2004.
- Петров, Владан: *Парламентарно право*, Правни факултет Универзитета у Београду, Београд, 2010.
- Петров, Владан: „Рedefинисање посланичког имунитета на дневном реду у Републици Србији“, *Правна Ријеч*, Удружење правника РС, Бања Лука, бр. 27/2011.
- Петров, Владан: *Случај Томић: Устав није прекршен*, <http://www.politika.rs/rubrike/Pogledi-sa-strane/Slucaj-Tomic-Ustav-nije-prekršen.sr.html>.
- Таховић, Јанко: „Парламентарни имунитети“, *Анали Правног факултета у Београду*, Београд, бр. 2/1953.
- Van der Hulst, Marc: *The Parliamentary Mandate*, Inter-Parliamentary Union, Geneva, 2000.

Venice Commission, Report on the Scope and Lifting of the Parliamentary Immunities, CDL-AD(2014)11, [http://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD\(2014\)011-e](http://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD(2014)011-e).

Vladan Petrov

“THE TOMIC’S CASE”: A CRITICAL REVIEW OF THE PARLIAMENTARY INVIOABILITY

Resume

In this article, the author firstly gives the answers to the most important questions raised in the Case of Dragan Tomić, the Deputy of the National Assembly of Serbia. The first question is whether the inviolability protects a deputy of the dissolved Assembly. The author gives a positive answer to that question. The inviolability protects a deputy of the dissolved Assembly until the Assembly ceases to exist with the verification of the mandates of the new national deputies, i. e. with the constituting of the new Assembly. The second question relates to whether immunity protects a deputy only from detention or from any deprivation of liberty. In the Constitution of Serbia from 2006, there is a clear provision (Article 103. Paragraph 3) which defines the inviolability as a temporary protection from detention based on a decision of the court and not from a deprivation of liberty (not based on a court’s decision, but on a decision of a public prosecutor or police in accordance with a Code of Criminal Procedure). In the author’s point of view, there is a need for a critical review of deputy’s inviolability and its reassessment. The inviolability must survive in the Constitution, but it should be redefined. The author thinks that immunity should be extended to the protection from any deprivation of liberty, but limited to the duration of the parliamentary sessions. He points out that this is the one of the possible solutions. He considers that the one of the most important elements of parliamentary inviolability is a legal refinement of the criteria for its lifting in each concrete case. This element of the legal regulation of parliamentary inviolability should be considerably improved.

Key words: parliamentary inviolability, dissolved Assembly, detention, deprivation of liberty, the scope of immunity, the time effect of immunity, the constitutional redefinition of immunity.

* Овај рад је примљен 20. маја 2014. године а прихваћен за штампу на састанку Редакције 09. јуна 2014. године.

